

NEMETORSZÁGI NAPLO

Előfizetési árak

Helyben:		Vidéken:	
1 óra	60 f.	1 óra	1 K.
1 évre	1 K 80 f.	1 évre	3 K.
1 óra	3 K 60 f.	1 évre	6 K.
1 évre	7 K 20 f.	1 évre	12 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szent István-tér 1.

TELEFON 206.

Egyes szám: hétköznap 2 f.

Vasárnap 4 f.

Főszerkesztő és kiadótulajdonos: Baranyay Lajos.

Felelős szerkesztő: Major Mihály.

Jegygyűrűjét

adta oda a jótékonyság oltárára egy ötgyermekes, földhöztapadt szegény bércasszony, akinek ura mint hős katona harcol az északi harctéren. Egy cselédleány havi béréből élelmiszert vásárolt s kórházba vitte a sebesült katonáknak. Egy napszámos asszony pedig utolsó koronáján húst vett a ménszárosnál, megsütötte, s a mentelepi kórház ablakán adta be egyik harctéri hősünknek. Egy másik, egy ötödik, egy századik és ezredik szegényről hasonlókat kellene feljegyeznünk, mert végtelen a sora azoknak a megható jó cselekedeteknek, amiket ezek a szintén irgalmasságra szoruló lelkek mivelnek.

Fél kenyér az eleségük, de az is a katonaké. Egy liter tejük van, de az is a sebesülteké. Két párna a fejaljuk, de egy abból a Vöröskereszté. Szegények, talán még a templom egere is több jöletét lát, de azért irgalmasságot cselekednek. Olyan irgalmasságot, amelyeknek valamennyiét márványtáblába kellene belevésni aranybetűvel.

A társadalom egész más emberekből áll, amióta a házát védjük. Csupa szív, testvérek, egyik lettünk annyira, hogy szinte álomnak gondoljuk ezt a nagy szeretetet, együttérzést, irgalmasságot.

Az ezerholdasok egy csoportja azonban gondoskodott arról, hogy a valóságban lefolyó szép álmunkat megzavarja. Ezerholdasok egyesei összejöttek és gyüleseztek.

Megijedtek potrohos erszényük esetleges sorvadásától s elhatározták, hogy megvédik magukat a tönkrejutástól. Nem emelik a cselédébert a háború alatt. Ezt gyüleseztek épen ak-

kor, amikor hadbavonult cselédjeik tán a legnagyobb hősiességgel védtek a haza ügyét és ontották vérüket a nemzetért. Egyelőre csak ennyit: ne

aggódjanak a tönkrejutás miatt. Cselédjeiknek van még egy darab kenyérük. Jóságú emberek ezek, még maguknak is adnak egy harapást belőle.

KIVERTÉK AZ OROSZT

Németországból.

Hindenburg távirata a császárhoz.

Hírek a tengerről.

Az északi harctérről.
(Miniszterelnökség sajtóosztályából.)

A Vossische Zeitung írja: az osztrák és magyar hadsereg az hadállásában, mint félelmetes el lenfél, készen áll. Az osztrák és magyar csapatok az eddigi harcokban rendkívül hősiességgel küzdöttek olyan tulerővel szemben, aminőt az oroszok Európába állítottak. Az osztrák és magyar hadvezetőség módot és eszközt fog találni, hogy a számbeli különbséget pótolja. Ha ez a legközelebbi időben megtörténik, akkor az osztrák és magyar hadsereg újból offenzívába megy át és alig kételkedhetünk benne, hogy sikere lesz. Teljesen és megingathatatlanul bízunk hősiességű fegyveres erőnkben.

A császár hajója.
(Miniszterelnökség sajtóosztályából.)

A Wolf ügynökség hivatalos távirata szerint Vilmos császár ö felségének „Hela” nevű kis cirkálóját szeptember 13-án dél-élelt egy ellenséges naszád torpedó elsüllyesztette. Csaknem az egész legénység megmenekült. Behunckta, a tengerészeti vezérkar helyettes főnöke.

Új állásokban.
(Miniszterelnökség sajtóosztályából.)

A Zeit haditudósítója jelenti, hogy csapataink új állásokban

való gyülekezése a legnagyobb rendben és az erősen kimerült ellenség által való megzavarás nélkül folyt le. A csapatok a győzelem tudatával vonultak el. 80 ágyút és több mint tízezer foglyot vittek magukkal. Az új állásokat stratégiai okokból választották és már el is foglalták. A csapatok szelleme a rossz időjárás dacára kitűnő. Dankl és Auffenberg seregei egyesültek a főhadserővel.

A tengeren.

A Japáni admirális közlése szerint Csingtau blokádjá aug. 27-én reggel 9 órakor kezdődött meg. A japán hajóhad Csingtauba küldött torpedóflottillája pár nappal ezután heves tüzérvába került és elpusztult. Öt ember meghalt. Két torpedónaszádot, amelyek a csingtani erődökhöz tulságosan közel merészlekedtek, az erődítményekből széjellötték.

Legújabb távirataink.

Hindenburg tábornok távirata a császárhoz.

Budapest szept. 15.

(Miniszterelnökség sajtóosztályából.)

Hindenburg tábornok a német császárhoz a következőket táviratozta:

A két vilnai hadsereg a II., III., IV. és XX. hadtestek, a 3 és 4. tartalék osztály öt lovas hadosztály a mazúri tavak mel-

lett lefolyt ütközetben és azokot követő üldözésekben teljesen szétverve a grodnai tartalék hadtest a XXII. hadtest, a VI. hadtest, a III. szibériai ellenséges hadtestet nagy veszteségek érték halottakban és sebesültekben. A foglyok száma emelkedik, a hadizsákmány rendkívül nagy, a hadseregnek száz kilométer meghaladó arcvonala egyeserőségeknek rendkívüli menetteljesítménye négy nap alatt 150 kilométer. Ily nagy arcvonalon és mélységben lefolyt harcoktól egész terjedelemben még nem tehetek jelentést. Egyes kötelékeink kemény küzdelemben jutottak veszteségeink mégis csekélyek. A hadsereg az egész vonalon győzelmet aratott, a makacsul ellenálló de végül mégis menekülő ellenséggel szemben. A hadsereg büszke arra, hogy sorában küzdött és vérzett egy császári herceg.

Hindenburg.

Német sikkerek.

(Miniszterelnökség távirata.)

Berlin szept. 15. A nagy vezérkar közli. Nyugaton a hadsereg jobb szárnyán nehéző eddig eldöntetlen harcok folynak. A franciák által megkísérelt át-törést győzelmesen visszavertük. Döntés egyébként egy helyen sem történt.

Keleten

tovább folyik az orosz hadsereg megsemmisítése a saját veszteségünkaránylag csekélyek, Hindenburg hadserege nagy erővel már a határon túl áll.

A svalki kormányzóságot német közigazgatás alá helyezték.

Oroszország megcsalta szövetségését.

Bécs szept. 15. A N. F. P. megállapítja, hogy az orosz tulerőnek Galiciára fekvése azt jelenti, hogy Oroszország megcsalta szövetségését Franciaországot, amidőn azzal áltatta, hogy a mi haderőnket akár a tulerőjével is komolyan veszélyeztetheti és így Németországot sakkban tarthatja. Ez az orosz áltatás nyilvánvalóan ürügy volt a francia pénzszerzésére. Reichspost szerint az orosz tulerőnek haderőnk által történt galiciái

SÖVEGJÁRTO vászonáruháza, Barátok épülete.

Nagy választék ággy és asztalneműek, paplanok, finom takarók, szintartó zefírek, türrülkőzők, szőnyegek stb.

olcsó szabású ruhák

Mai napunk 4 oldal

00000963

Hadi vízmentes gummi-kabátok, sárga-bagaria cipők, teveszór takarók, alsóruhák, nyak és fejtvédők.

Vörös keresztös hölgyeknek előírasos fehér köpenyek: 3, 4, 5 korona fejtokok, kötszerek és k órházi felszerelések

Tábori háló zsákok: „Thermos“ palackok, Ivópoharak, gummi légpárnák, előírasos cofferrek bőr gamásnik.

TELEFON 163.

KNAZOVITZKY divatáruházában. TELEFON 163.

megkötése az orosz francia titkos szászördekéseket szétépte és ezzel a Német Osztrák és Magyar szövetség feladatainak első részét megoldotta.

(Miniszterelnökség sajtóosztályából.)

Csodabogarak - furcsaságok.

(Ezzel a címmel kaptuk lapunk egyik barátjától az alábbi sorokat.) Az általános divatnak hódolva, no meg idegeimnek is engedelmességek sok sok lapot összeolvasok ezekben a háborus időkben. Konstátalom, hogy amit emberi — s ami ezen messze túlcsapong — újságitró fantázia ezekben a napokban az olvasópublikum elé táal, ahhoz képest az ezeregyéjszaka regái csak gyámoltalan gögicsétek.

Ma mindössze két ember íg az újságot ezen a földtéken: Stein, a német fűhadiszállásmester és Hoefér, a mi vezérkarifőnök helyettesünk. Ezek sem írnak meg — igen természetesen és helyesen — mindent, de amit megírnak, az igaz.

De ami ezeken a jelentéseken túl van, az nagyrészt humbug, dajka mese, vénnaszonyos téveség. A beszéltek szájába adott hősköztémek, bravurok, veszedelmek, fegyverek, lövegek, harcok leírásai, úgy látom, legalább nyolcvan percent

ben, a különféle redakciók cigarettafüstös szobáiban készülnek.

Ime néhány szemelvény. Mindnyájan olvastuk a rettenetes német mozsarak leírását. A löveg gömbalakú, átmérője 42 centiméter, súlya 10 métermázsán, a tűzérei minden lövés után fűlverzést kapnak, a lövegnek csak a nyele van a mozsár csővében. stb. — Hozzáértő emberek kiszámították, hogy egy golyó, melynek átmérője 42 centiméter, még ha tömör acélból van is az egész, nem lehet súlyosabb két métermázsánál. Egy nyelénél fogva kilőkött golyó — képtelenség. Egy halvezetőség pedig, mely legelső sorban és legbiztosabban a saját tűzéreit teszi nyomorékká — elképzelhetetlen.

Más. Danki serege (nem a fűhadiszállás jelentette) Lublin mögé úzte az orosz sereget s ostromolja a várost. Szegény laikus eszem nem tudja elképzelni, miért kell egy olyan várost ostromolni, a melynek védőserege már az ostromolt város mögé van kergetve. Abba be kell sáttálni.

Más. Két hónappal ezelőtt leg-alabb sejtettem, hogy miféle portéka lehet a híres dum-dum löveg. Ma — hála érte a szakszerűbbnél szak szerűbb nagyarázatoknak — fogalmam sincs róla, hogy nézhet ki. Eddig azt gondoltam, hogy a dum dum löveget *puskából* lövik ki, a löveg elsőrése (amelyei a testbe hatol) meg van fűrva, reszelve, vagy legalább letompitva.

Egy hét óta fogalmam sincs róla, hogyan néz ki. Egyik lapban azt

olvastóm, hogy az angolok a bengáliai tigris ellen használták először. Rendben van. Erre jött egy másik közlemény, mely azt írta, hogy a francia dum-dum lövegek végén egy két centiméter átmérőjű és öt centiméter mély nyílás van. Már most nem tudom elképzelni, mekkora puskának kell lennie, melynek csővéből ekkora löveg kifér? Segítségemre jött egy másik lap, mely megírta, hogy a dum-dumot úgy általában lövik ki. Kezdem megnyugodni. Am ugyanezen közlemény arról is értesít, hogy a dum dummal az angolok először bengáliai tigriseket löttek. Ujjabb kérdőjel: *hogyan lötték ágyuval vadállatra?* Továbbá: ha a kartács és sírnapnel ágyulöveg megvan engedve, *miért tilos a dum dum?* Hisz ez egészen ártatlan jóság amazokhoz képest!

Más. (Ezt már el is lehet hinni.) Egy huszárt elfogt közkák. Elve-szik töle a karabélyját. Mig azt nézegetik, a huszár kirántja a kardját, három közököt levág vele, a másik kettőt megkergeti. (All right! mondanám, ha nem állanánk hadilábon a Kapzsik, leketlen John Bullal.)

No de hagyjuk ezeket a csoda bogarakat, melyek száma végtelen. Elvégre ezek senkinek sem ártanak. Aki elhiszi, legyen boldog vele, az okos ember meg gondolja a magáét.

Sokkal súlyosabb elbírlás alá esik bizonyos lapoknak az a galád oroszírdulata, mely a katolikus

egyháznak s intézményeinek meg ezekben a rettenetesen komoly, vésres napokban sem hagy békét, hanem a sorok között nap-nap után feckeszési mérgek epéjét a születei ellenszeregre.

Peldául.

Az egyik belga városban egy szerzetes klas rom pincéjében ötven levágot fejt német katonák találtak. A katonákat a blastrom főnökének parancsára egy szerzetes itatta le s ölte meg. Persze k gyetlenül megalakolta. — Kérem, mindnyájan tudjuk, hogy a német katonák nagy császáruk parancsát híven betartják, s tartózkodnak a háboru alatt az alkoholtól. De tegyük fel, hogy isznak, ki hiszi el, hogy egy barát ötvenkét katonát leitat annyira, hogy valamennyit letudja zární egy pincébe s ott megölni?

Más. Marconi drótnélküli távítózatot folyóon zavarta egy ismeretlen, külső b-fulvás. A híres feltaláló kutatót, vizsgált, végre rájött, hogy „egyik milánói kolesztorban” (már megint kolesztorban!) ki-űőően felszerelt drótnélküli távítóállomás működik, amely Franciaor zággal tart fenn összeköttetés:” Ez zavarta Marconi készületét. A hatóság persze szigorú vizsgálatot indított a szerzeteskel ellen. — A belga jesuitákról nemrég azt hallottuk, hogy még újságot sem olvasnak, a milánói szerzetesek meg *kitűzőn felszerelt drótnélküli távító állomást* rendeztek be, hogy Franc országgal érintkez-hessenek. Pfuj!

Boldizsár remeke.

Napfényes vasárnap délután volt s a vecsernye végétével az ősi szokás szerint negyedévenként megisméltődő céhlakomára gyűltek össze az ötvösmesterek s legények, hogy istentőlően és vígan mulatva egy hordócska bort költsenek el, miközben ögyes bajos dolgairól beszélgetnek. A városházával szemben álló székház emeleti nagyterem színültig megtelt, a közepén elhelyezett asztal mellett Lőcsé és a szomszéd városok ötvösmesterei ültek a kik szintén az itteni főcséh kötelekbe tartoztak; az asztal körül a főszolgáló legények sürgögték. A szépségi mesterek közül csak a kézművi maradtak el, akik mivel Lőcsé Ferdinánd király pártjához szegődött az ő városuk pedig János királyéhoz, a szintén magyar párti eszerjesi főcsébe léptek. Elmaradásuk fölsem tűnt más ritka vendég jelent meg

helyettünk: Polirer Menyhért, Lőcsé város hajdan való főbírája, a ki emberlekezet óta minden cseh-lakoma alkalmával egy fél rémúsi forint lefizetésével váltotta meg elmaradását.

— Minek köszönhetjük e nagy tisztességet? kérdi töle Bressler János, a céh atyamestere, aki hajdanában szintén szenátorárs volt s mindenkor jólkü híve a nálánál pár évvel fiatalabb, sokrabecsült Polirernek.

— A fiam befejezte remekét! felelte ez. Be akarom jelenteni, hogy legénysorba fogadja tiszteltreméltó céhünk!

A többi mesterek is jóakaró helyesléssel fogadták szavait; csak az asztal végén állt néhány mord képi ember, akinek rosszul esett, hogy ilyen közönséges dolgot akkora ceremóniával vesznek tudomásul társaik. Polirer szomszédjai az ő és a fia egészségére kocinítottak; Wild Gergely ötvösafisága pedig összeszogott s rövidesen azt határozta el, hogy Boldizsár remekét visszavek, ami a vidéki mesterek távollétében nem leszen nehéz dolog.

— Hány éve, hogy inasnak jelentkezted, Menyhért öcsém? kérdi Polirer mestertől Bressler János,

— Négy éve és négy napja, hangzik föl a válasz s az atyamester körül ülők az idő gyors folyására disputálnak, a nehéz időket emlegetik, amelyekbe a mohácsi veszedelem az országot sodorta s a várost, ahol, hogy tovább szolgált a nagy rémület, amely az országot elaraszoló, de ismét visszavonuló török garázdalkodásainak hírére mindenféle erőt vett a lakosságon, újból bolond gazzálkodást folytatnak a város urai. A János király pártjabeit embereket földözik, jóllehet itteni földesur létere s mivel a megye örökös főispánja is, csaknem az egész Szepesség az ő pártján van; a várokat, a szomszéd városok is az ő embereivel vannak megakrva s a Lőcsét fenyegető hadak ellensúlyozásul Wild Gergely, az ifjú főbíró

akét koronázására meghívatván Ferdinánd király, mindhalálig szenátorával együtt pártjának nyert meg, a hiu főbíró német zsoldosokat hivatott az amugy is sokféle adóval zaklatott városnyakára.

— Maga Seredy Gáspár fogja megszállani Lőcsét háromezer főnyi seregével, újságolja a Kassa-ról szerzett hírt egy szomolnói ötvösmester.

— Rosszabbra már úgy se lehet duhat városunk sorsa, velt a céh atyamestere; szomszédja az vitatja, hogy a mig a céh kebelében nincsen pártoskodás, minden jól vagonon, a céhláda teli, tagjai egyetértének, mint egy család.

— Városunk az ország bajaitól ment külön ország lehetne e viszonozásúgók időkben, szóal magánk Polirer mester. Csak én és mes emberek igazítanak sora mint a többi felvidéki szabadsrályi városét. Mig az idő jobban nem fordul, a céh legyen a városunk s ha minden körülmények között, a család leszen bitoró munk.

NOFITZER JÁNOS

... női és férfi divatáru raktára ...

Nádor-utca 5. Telefon 49.